

Beeldende kunst

INTERVIEW GENOMINEERDEN VOLKSKRANT BEELDEND KUNST PRIJS

Minne Kersten

LEEFTIJD 29
GEBOREN NEDERLAND

In films en literatuur zijn raven vaak bringers van onheil, rouw en dood. De raaf die figuureert in de video *Constant Companion* (2021) van beeldend kunstenaar Minne Kersten is vooral een brutale diva. Ze pikt in een bankstel, haalt papieren servetjes uit een dressoir en maakt gaatjes in de wanden. Vier uur aan opnamen zijn samengebracht tot een film van zeven minuten. De video en de 'filmset' zijn te zien in Stedelijk Museum Schiedam.

'In mijn grootschalige installaties nodig ik elementen uit waar ik zelf weinig controle over heb. Stoom bijvoorbeeld, of een raaf', vertelt Minne Kersten (29). 'Het zijn elementen die eigenlijk niet in een huiselijke setting passen. Ze laten ons zien dat we in een façade van veiligheid leven, in een instabiele situatie die zo uiteen kan vallen.'

Op de Gerrit Rietveld Academie studeerde ze beeld en taal, daarna 'deed ze een residentie' in kunstenaarsinstituut De Ateliers en werd ze geselecteerd voor een onderzoekstraject vanuit het Nederlands Letterenfonds. Met haar fictieve werelden - verbeeld in schilderijen, sculpturale decors en video's - wil Kersten verhalen vertellen, of, zoals ze het zelf zegt, 'het residu van een verhaal' laten zien. Niet met woorden dus, maar met beelden.

Ze is onder andere gefascineerd door de spookverhalen van rond 1900, en in de architecturale ruimten waarin die verhalen zich afspeelden. 'Die ruimten slaan ook ons leven gade, ze zitten vol met herinneringen. In mijn werk laat ik als het ware clous voor je achter, als kijker kun je je eigen associaties maken.' Het eindresultaat is niet per se zwaar-moedig, het heeft juist ook lichtvoe-

tige en absurdistische kanten - zoals de inbreng van de eigenwijze kraai.

Yasmijn Jarram, curator van Kunstmuseum Den Haag en KM21 in dezelfde stad, heeft haar voorgedragen voor de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. 'Toen ik werd gevraagd om iemand voor te dragen, moest ik meteen aan haar denken. Ik leerde haar in 2016 kennen op de Rietveld Academie. Haar afstudeer-

werk ging toen over lichamelijke architectuur, over de zachtheid van het lijf versus de hardheid van een gebouw. Zo vergeleek ze de leidingen in een vloer met de aderen in een lichaam. Ze sprak doordacht én intuïtief over haar werk.'

Ook Kerstens kleine schilderijtjes met eenvoudige en voor iedereen herkenbare elementen, zoals een zon of maan, zijn heel poëtisch, aldus Jarram. 'Ze brengt zeer persoonlijke thema's als rouw, verlies en herinnering samen met het collectieve domein van fictie, fabels en symbolen. Ik ken maar weinig kunstenaars die het beeldende en het literaire zo natuurlijk weten te verweven. Ze maakt gebruik van ons collectieve brein. Zo'n kraai zet onze verbeelding meteen in werking. Wie heeft in deze kamer gewoond? Wat is hier gebeurd? De prachtig vervreemdende films, installaties en schilderijen kruipen onder je huid.' **BD**

Minne Kersten bij de voorbereiding van de expositie in het Stedelijk Museum Schiedam.

Raven en rebellen

Morgen opent in Stedelijk Museum Schiedam de 14de editie van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Dit zijn de **vier genomineerde kunstenaars**, door kunstkenners voorgedragen.

Door **Bart Dirks, Karolien Knols, Anna van Leeuwen** en **Janna Reinsma**
Foto's **Pauline Niks**

* JURY

De jury bestaat dit jaar uit Liliane Ploumen (juryvoorzitter, PvdA-politicus), Maru Asmellash (oprichter modemerkt The New Originals en culturele broedplaats Kazerne Reigersbos), Sarah van Binsbergen (kunstrecensent *de Volkskrant*), Jacqueline Grandjean (directeur Noordbrabants Museum) en Navid Nuur (kunstenaar en winnaar in 2010). De winnaar van de juryprijs, die in december bekend wordt gemaakt, ontvangt 10 duizend euro.

* PUBLIEKSPRIJS

Bij de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs hoort ook een pu-

bliksprijs. Stemmen kan in het Stedelijk Museum Schiedam. De winnaar van de publieksprijs ontvangt 2.500 euro en wordt op 8 januari, de Volkskrant Beeldende Kunst Dag, bekendgemaakt.

* SPONSOR

Het prijzengeld voor de jury- en de publieksprijs wordt beschikbaar gesteld door de Rabobank. Het sponsorgeld komt uit het budget dat de bank voor kunst heeft gereserveerd: de Rabobank heeft een uitgebreide kunstcollectie en geeft ook regelmatig opdrachten aan kunstenaars.

De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs

De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs wordt dit jaar voor de veertiende keer georganiseerd. Het is een samenwerking van *de Volkskrant*, het Stedelijk Museum Schiedam, curator Ellis Kat, de

Rabobank en Stichting Stokroos. Kunstwerken van de vier genomineerden zijn van 1 oktober 2022 tot en met 15 januari 2023 te zien in een tentoonstelling in het Stedelijk Museum Schiedam.

Illustraties Vormlust

Salim Bayri

LEEFTIJD 30
GEBOREN MAROKKO

“
Salim stelt het ontregelende centraal, dat moeten we koesteren

Het laatste wat hij in zijn notitieboekje heeft genoteerd? ‘Wacht, ik pak het er even bij,’ zegt Salim Bayri (30). Tekstflarden vormen de eerste aanzetten voor zijn kunstwerken. Het eindresultaat kan van alles zijn: een 3D-animatie, een virtualrealityfilm, een sculptuur van kurk, zeep of klei. Bij Bayri weet je het nooit van tevoren. Met dat notitieboekje komen we in ieder geval dicht bij de bron van zijn kunstenaarschap.

En dan leest hij dit rijtje op: ‘Reizen, leuke mensen, lekker eten.’ Hij lacht. Hij vond deze opsomming op een datingapp. ‘Dit is zo generiek, wat zegt dat nou over iemand?’ Er schuilt meer achter zijn fascinatie voor de oppervlakkige opsomming: ‘Ik ben nu erg bezig met het idee van normaliteit. Wat betekent het om normaal te zijn? Dat lijkt in Nederland erg belangrijk, normaal zijn. Jullie zeggen

ook: doe normaal.’ Bayri groeide op in Casablanca. Voor een kunstopleiding verhuisde hij naar Barcelona en daarna naar Groningen. Vervolgens kwam hij aan de prestigieuze Rijksakademie in Amsterdam terecht.

Schrijver Abdelkader Benali houdt graag bij welke kunstenaars aan de Rijksakademie verbonden zijn. En als daar Noord-Afrikaanse kunstenaars tussen zitten, is hij extra nieuwsgierig. Zo kwam hij Bayri’s naam tegen in 2019: ‘Ik heb meteen zijn website bekeken. Maar daar kon ik geen chocola van maken, ik vond het heel verwarrend en desoriënterend.’ Inmiddels vindt Benali dit ‘ongrijpbare’ een kracht van Bayri: ‘Er is veel druk op jonge kunstenaars om kunst te maken die behaagt, binnen instituties of commercieel. Salim stelt het ontregelende centraal, dat moeten we koesteren.’ Daarom nomineerde hij de kunstenaar voor de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs.

Bayri’s werkdag bestaat uit twee delen. Overdag staat in het teken van ‘absorberen’. Dat kan van alles zijn: een datingapp dus, maar ook een meme, een TikTok-filmpje of iets van YouTube. ‘s Avonds maakt hij zijn kunst. Natuurlijk gebeurt dit absorberen en creëren ook weleens gelijktijdig. Dat blijkt als Bayri vertelt hoe ‘Sad Ali’ is ontstaan, een poppetje dat vaak terugkeert in zijn kunst, als een soort mascotte of alter ego. ‘Ik was in 3D-software aan het schetsen, toen ik hoorde dat iemand het op Al Jazeera

Salim Bayri bij de voorbereiding van de expositie in het Stedelijk Museum Schiedam.

of Euronews had over *aliens*.’ Bayri dacht aan buitenaards leven, maar het bleek over mensen, over ‘vreemdelingen’ te gaan. Hij vond dat er over hen werd gepraat alsof ze geen mensen waren.

Bayri zag een analogie met zijn 3D-creaties: ‘Alles in 3D-animatie is een lege huls. Ik bedacht een verdrietige alien die van binnen leeg is. Sad Ali is ook een hommage aan stil en verdrietig zijn, aan de keerzijde van blij en enthousiast zijn.’ Hij heeft gemerkt dat iedereen iets anders in het poppetje ziet: ‘Er zijn mensen die hem grappig vinden, of juist eng. Sad Ali is heel ambigu.’ Weer dat ongrijpbare. Bayri weet trouwens ook hoe hij zichzelf zou omschrijven op een datingapp: ‘Ik ben een heel normaal persoon, dat zou ik erop zetten.’ **AvL**

◉ LEES VERDER OP PAG **V6**

Stedelijk Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam heropende dit voorjaar na een anderhalf jaar durende renovatie. De tentoonstellingszalen hebben nu nieuwe klimaat- en lichtinstallaties en de trappenhuizen zijn verbouwd. Bij de nieuwe trappen hangt een muursculptuur van Femmy Otten, winnaar van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs in 2013.

VERVOLG VAN PAG V5

“
**Je stapt
als het
ware in het
kunstwerk,
je wordt
erdoor
omarmd**

Agnes Waruguru noemt zichzelf een hedendaagse landschapsschilder, maar dat ‘landschapsschilder’ moeten we niet te letterlijk nemen: bij de 27-jarige Keniaanse, sinds een jaar ‘resident’ aan de Rijksakademie in Amsterdam, is schilderen óók tekenen, printen, borduren, naaien en breien. En de landschappen, dat zijn geen tastbare landschappen, maar poëtisch-abstracte weergaven van een plek. Van haar eigen goedstoestand, van haar geschiedenis en haar identiteit.

Op de grond in Waruguru’s atelier ligt een enorm doek, aan de wand hangt een schilderij op papier. Beide maken deel uit van *Water Memories*. Alsof de zee in golfjes op het strand spoelt, zo is het doek in tweeën gedeeld: de ene helft groenblauw, de andere helft zandkleur.

In tegenstelling tot papier, dat vanwege het delicate van het materiaal dwingt tot aandachtig en voorzichtig werken, nodigt katoen uit tot snel en vooral intuïtief werken, zegt Waruguru. Ze begint meestal met een heel nat doek, waarop ze acrylverf giet. Dan gaat, in losse bewegingen, de kwast eroverheen. Als het doek minder nat is, worden andere pigmenten toegevoegd. Ze worden getamponeerd, uitgewreven, gespetterd en geschilderd. Soms in herkenbare vormen, zoals bloemen, meestal in vlekkerige verschijningen. Op dit doek naaide ze vervolgens pailletten, die straks zullen glinsteren in het licht.

Met een beurs ging Waruguru op haar 19de naar de Verenigde Staten. Ze studeerde een jaar aan het California Institute of the Arts, om te ontdekken dat de manier waarop daar over schilderen werd gedacht niet de hare was. ‘Ik miste Kenia ook verschrikkelijk. Ik ging materialen van thuis voor mijn schilderijen gebruiken: oude lakens, gordijnen. Ik haakte en borduurde, zoals ik van mijn moeder had geleerd. Het persoonlijke werd publiek. Het huiselijke kwam in de kunst terecht.’ En zo werkt ze nog steeds.

**Agnes
Waruguru**

LEEFTIJD 27
GEBOREN KENIA

Na Californië volgde drie jaar aan het Savannah College of Art and Design in Georgia. Naar wie ze veel heeft gekeken? Naar Julie Mehretu, de Ethiopisch-Amerikaanse kunstenaar die geabstraheerde landschappen maakt die verbeelden hoe de architectuur van een stad van invloed is op ons leven. ‘Maar ook naar de Canadees-Amerikaanse Jessica Stockholder, bij wie schilderijen veel meer zijn dan wat je op canvas schildert. Een kopje, of een vaas met bloemen, kan onderdeel van het schilderij worden.’

Hester Alberdingk Thijm, directeur van de AkzoNobel Art Foundation, zag het werk van Waruguru in mei van dit jaar voor het eerst, tijdens de open dagen van de Rijksakademie, en op de tentoonstelling *Chapter Five* in Het Hem in Zaandam. Als overtuigd liefhebber van abstracte kunst viel ze naast alle vernieuwing en raffinement voor de zintuiglijke ervaring die het werk van Waruguru óók

is. ‘Ik dacht: wat is het nou dat het me zo veel doet? Haar werk triggert een gevoel van heimwee, misschien is dat het. Ze deelt haar werk vanuit een deel van de wereld waar ik nog nooit geweest ben, maar het is herkenbaar voor ons allemaal.’

Water Memories (het doek) zal straks als een curve in een van de zalen in Schiedam hangen, los van de muren. ‘Dan stap je als het ware in het kunstwerk, word je erdoor omarmd.’ Waruguru wil met haar werk vooral gevoel overbrengen. ‘Ik hoef bij andere kunstenaars ook niet altijd te weten waarover het gaat. Ik heb het liever over ‘met een werk zijn’ dan ‘naar een werk kijken’. Dan ontdek je, als je er de tijd voor neemt, steeds nieuwe dingen en betekenissen.’ **KK**

Agnes Waruguru, *Water Memories*.

Vier genomineerden

Een van vijf de genomineerden voor de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs heeft zich teruggetrokken, uit angst voor haar eigen veiligheid en die van haar naasten. De kunstenaar besloot daartoe omdat kritiek op de over-

heid van Saoedi-Arabië voortdurend wordt onderdrukt. Ze wil ook niet dat haar naam nog wordt gepubliceerd. Stedelijk Museum Schiedam en *de Volkskrant* betreuren dit, maar steunen haar in haar besluit.

Bruin Parry

LEEFTIJD 23
GEBOREN NEDERLAND

Op de dag dat Veen bezoeker brengt aan het atelier van Bruin Parry (23), is de kunstenaar druk bezig met het ontwerpen van een kleurplaat voor de expositie in het Stedelijk Museum Schiedam. Hij wijst aan: 'Met Bassie en Adriaan en Michael Jackson.' Voor Parry zijn dit drie halfgoden, die zonder enige ironie blijven opduiken in zijn fantasierijke kunstenaarsuniversum.

Parry deelt een ateliervloer in de voormalige Amsterdamse rechtbank met fotograaf Jan Hoek en een flink aantal stagiairs. Parry en Hoek hebben een nauwe band: vroeger paste Hoek (nu 38) op Parry, die 'een chromosompje meer heeft', zoals hij diens verstandelijke beperking noemt. Tijdens het oppassen tekenden en knutselden ze vaak. Parry beschikte toen al over een creatieve, eigenzinnige fantasie en dat werd van harte gestimuleerd.

Inmiddels werkt Parry hier vier dagen per week in zijn eigen studio – aan geometrische zwart-wittekeningen, knallend gekleurde getufte wandkleden, foto's, mixed-media kunstwerken en videoclips.

Daarnaast is Parry Hoeks assistent. En Hoek is in zekere zin ook weer Parry's assistent, en Hoek zet ook zijn kunstenaarsnetwerk veelvuldig in om met Parry samen te werken. Hoek: 'Enerzijds is Bruin een beetje een kunstenaar zoals Damien Hirst, die dingen bedenkt die anderen

“

Bij alles waarvan je denkt: dat kan niet zomaar, laat hij zien dat het wel kan

uitvoeren, maar anderzijds leren die assistenten Bruin ook weer nieuwe technieken, die hij dan zelf kan gaan gebruiken – van het werken met epoxyhars tot het nabewerken van liedjes.' Parry, die vandaag niet zo spraakzaam is over zijn werk en Hoek het woord laat voeren, knikt bevestigend.

De ster van Parry is flink rijzende: zijn werk was te zien in het Stedelijk Museum Breda (2020), hij stond in de Amerikaanse *Vogue* en onlangs nog was zijn werk te zien op de Amsterdamse kunstbeurs Unfair. Daar was een heel Bassie-Adriaanmuseum door Parry ingericht, met een grote toegangspoort en diverse kunstobjecten, grotendeels in vlamvend geel en rood, de kleuren van de caravan van het welbekende circusduo. Een aantal van die objecten zijn ook in het Stedelijk Museum Schiedam te zien, evenals foto's waarop Parry poseert zoals hij zichzelf graag ziet: als zijn alter ego Bruin Jackson, met een fantastisch wit pak waar messen, vorken en lepels aan bungelen.

Scout Aukje Dekker, die Bruin Parry nomineerde voor de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs, noemt hem 'een *rebel child*, die nooit doet wat je verwacht'. Wat haar betreft is hij geen 'outsider artist', een term die wel wordt gebruikt voor kunstenaars die niet binnen het gebruikelijke circuit werken. Dekker: 'Hij doet iets wat veel andere kunstenaars ook doen: alles bevragen. Hoezo zou hij geen kunstenaar kunnen zijn, geen videoclips kunnen maken en geen superster

kunnen worden? Bij alles waarvan je denkt: dat kan niet zomaar, laat hij zien dat het wel kan.' Zelf droomt ze als kunstenaar en oprichter van cultureel clubhuis Sexylant World ook vaak groot, maar: 'Ik erken in dit opzicht in hem echt mijn meerdere.' **JR**

Bruin Parry bij de voorbereiding van de expositie in het Stedelijk Museum Schiedam.